

JEAN-PIERRE BOIS MŰVEINEK BIBLIOGRÁFIÁJA*

Könyvek

- Les Vieux, de Montaigne aux premières retraites.* (Az öregek, Montaigne-tól a legelső nyugellátmányokig) Paris, Fayard, 1989.
- La Revolucion Francesa.* (A francia forradalom) Madrid, Historia 16, 1989. Újrakiadás 2 kötetben, 1997. [E mű eredetileg spanyol nyelven íródott, francia változata nincs.]
- Les Anciens Soldats dans la Société française au XVIIIe siècle.* (A leszerelt katonák helyzete a XVIII. századi francia társadalomban) Doktori értekezés, Paris, Economica, 1990.
- Histoire des 14 juillet, 1789–1919.* (A július 14-ék története, 1789–1919) Rennes, Ouest-Éditions, 1991.
- Maurice de Saxe.* (Szász Móric) Paris, Fayard, 1992. Újra kiadva 1998-ban.
- Les Guerres en Europe, 1494–1792.* (A háborúk Európában, 1494–1792) Paris, Belin, 1993. Újra kiadva 2003-ban.
- Histoire de la Vieillesse.* (Az öregség története) Paris, PUF, 1994. [Que-sais-je? sorozat]
- Fontenoy, 1745. Louis XV, arbitre de l'Europe.* (Fontenoy, 1745. XV. Lajos, Európa kényura) Paris, Economica, 1996. [Henri Malherbe-díj, 1996, adományozta Az Ellenálló Írók Szövetsége.]
- Bugeaud.* Paris, Fayard, 1997.
- L'Europe à l'époque moderne. Origines, utopies et réalités de l'idée d'Europe, XVIe-XVIIIe siècle.* (Európa az újkorban. Az európai eszme eredete, utópiái és realitásai, XVI–XVIII, század) Paris, A. Colin, 1999. Újra kiadva 2003-ban.
- Le mythe de Mathusalem.* (Matuzsálem mítosza) Paris, Fayard, 2001.
- Maurice de Saxe. Mes Rêveries. Suivies d'un choix de correspondance politique, et militaire.* (Szász Móric. Álmodásaim. Benne válogatás politikai és katonai tárgyú levelekből). Paris, Economica, 2002.

* Jean-Pierre Bois tudományos munkái (eredeti kutatások, tanulmányok és egyetemi kézikönyvek) elsősorban hadtörténeti vonatkozásúak, néhány gerontológiai írás mellett. Ez utóbbi különleges kutatási területre a doktori értekezése tárgyának köszönhetően tévedt. Ennek témája – a leszerelt, kiöregedett katonák helyzete – szorosan kapcsolódik ugyanis az idős emberekhez, akikről általában megfigyelhető a történetírás. Gerontológiai vonatkozású munkái nem kötődnek a Nantes-i Egyetem Kutatóközpontjában folytatott tevékenységéhez, az e területen tett kirándulásai személyes indíttatásból fakadtak.

Az alábbiakban olvasható az általa írott könyvek teljes listája, valamint az a válogatás, amely – a teljesség igénye nélkül – a szerkesztésében vagy közreműködésével megjelent főbb gyűjteményes kötetek, lexikon- és szótárcikkek, valamint jelentősebb folyóiratcikkei referenciáit tartalmazza. Utóbbiak közül a szerző elsősorban azokat említi meg, amelyek véleménye szerint tényleg valami újat hoztak (közülük kizárta néhány gerontológiai tárgyú írását). Végezetül válogatást ad hadtörténeti tárgyú vagy a nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozó, tudományos konferenciákon elhangzott előadásából.

Nouvelle Histoire des relations internationales. vol. 3. *De la paix des rois à l'ordre des empereurs, 1714–1815.* (A nemzetközi kapcsolatok új története, 3. kötet, A királyok békéjétől a császárok rendjéig, 1714–1815) Paris, Seuil, 2003. [Loire Atlantique-dj, 2003, adományozta a Bretagne-i Akadémia.]

Comte de Guibert. Essai général de Tactique. (Guibert gróf. Általános taktikai esszé) Paris, Economica, 2004.

Comte de Guibert. De la Force Publique. (Comte gróf. A Karhatalomról) Paris, Economica, 2005.

Dumouriez. Héros et proscrit. (Dumouriez. Hős és számkivetett) Paris, Perrin, 2005.

Gyűjteményes kötetek szerkesztése, gondozása

Enquêtes et documents (Párizs), [a Centre de Recherches sur l'Histoire du Monde Atlantique, Az Atlanti Világ Történelmének Kutatóközpontja folyóirata] 1999. év 25. sz.. *A hadseregek és a háború az ókortól a XX. századig.*

Tanulmány: *Guibert et l'inspection des compagnies détachées de l'Hôtel royal des Invalides, 1783–1786.* (Guibert és az Invalidusok palotája alakulatainak inspekcója, 1783–1786) 197–207. o.

Europe et Défense. Actes du Colloque Histoire militaire et Alliance atlantique (Európa és honvédelem. A Hadtörténet és Atlanti szövetség) című konferencia előadásai, Párizs, 2000.

Défense des côtes et cartographie historique, Actes du 124e Congrès du CTHS (A partok védelme és a történelmi térképészet, a CTHS 124. kongresszusának előadásai), Párizs, a CTHS kiadója, 2002.

Tanulmány: *Principes tactiques de la défense littorale au XVIIIe siècle.* (A partvédelem taktikai elvei a XVIII. században) 53–65. o.

Bulletins de la Société Archéologique et Historique de Nantes et de Loire-Atlantique n° 136 (Nantes és Loire-Atlantique Archeológiai és Történelmi Társaságának Füzetei), 2001. év 136. sz., 2002. év 137. sz., 2003. év 138. sz., 2004. év 139 sz., 2005. év 140. sz..

Lexikon- és enciklopédia szócikkek

Dictionnaire d'Art et d'Histoire militaires (A hadművészet és a hadtörténet szótára), André Corvisier (ed.), Párizs, PUF, 1988. „Invalides” („Invalidusok”) „Pensions” („Nyugellátmány”) és „Vétérans” („Veteránok”) szócikkek.

Dictionnaire de l'Ancien Régime (Az Ancien Régime szótára), Lucien Bély (ed.), Paris, PUF, 1996, „Désertion” („Dezertálás”), „Garnisons” („Helyőrségek”) „Invalides” („Invalidusok”) szócikkek.

Dictionnaire de Stratégie (Stratégiai szótár), Th. De Montbrial – J. Klein (ed.) Conservatoire National des Arts et métiers, PUF., 2000. „Maurice de Saxe” szócikk.

Dictionnaire d'Angers au XXe siècle (A XX. századi Angers szótára), Jacques Maillard (ed.). Angers, Le Polygraphe, 2000. „Aviation” („Aviatika”), „Bombardements” („Bombázások”), „Casernes” („Kaszárnyák”), „Génie” („Hadmérnökség”) szócikkek.

Dictionnaire des batailles de l'histoire de France (A francia történelem csatáinak szótára), Párizs, Perrin, 2004.

Szócikkek: Brescia (ostroma) 1509 és 1512; Landriano, 1529; Marciano, 1554; Sienne (ostroma), 1554–1555; La Rochelle (ostroma), 1572–1573; Paris (ostroma), 1590; Dole (ostroma), 1636; Corbie, 1636; Arras, 1640; Tolhuys, 1672; Entzheim, 1674; Gand (ostroma) 1678 és 1745; Strasbourg, 1681; Genova, 1684; Mons, 1691; Namur, 1692; Almanza, 1707; Brihuega, 1710; Danzig (ostroma), 1734; Ettlingen, 1734; Guastalla, 1734; Philippsbourg, (ostroma), 1734; Prague (ostroma), 1741–1742; Dettingen, 1743; Fontenoy, 1745; Raucoux, 1746; Lawfeld, 1747; Berg-op-Zoom (ostroma) 1747; Maëstricht, 1748; Mazulipatam, 1759; Vandavashi, 1760; La Fronde, 1648–1652; Campagne d'Alsace, 1674–1675; Réunions (politique des), 1679–1684 (Találkozók politikája, 1679–1684); Guerre des Camisards, 1702–1705 (Kamizárdok háborúja, 1702–1705); Guerre de Succession d'Espagne, 1702–1713, (Spanyol örökösödési háború, 1702–1713); Campagne d'Italie, 1733–1734 (Olaszországi hadjárat, 1733–1734).

Dictionnaire des Ministres des Affaires étrangères (Külgügyminiszterek szótára). B. Yvert és L. Bély (ed.), Párizs, Fayard, 2005. „Choiseul-Stainville”; „Choiseul Praslin”; „Dumouriez”; „Chambonas”; „Bigot de Sainte-Croix”; „Lebrun-Tondu”; „Chemin-Desforgues”; „Delacroix” szócikkek.

Emlékkönyvekben megjelent tanulmányok

Mourir aux Invalides au XVIIIe siècle. (Meghalni a XVIII. századi Invalidusokban) in: *Mélanges offerts à André Corvisier.* (Emlékkönyv André Corvisier tiszteletére) Paris, Economica, 1989. 408–418. o.

Introduction historique à l'Europe politique. (Történelmi bevezető a politikai Európához) in: *Mélanges offerts à Yves-Henri Nouailhat.* (Emlékkönyv Yves-Henri Nouailhat tiszteletére) Nantes, Ouest-Editions, 1999. 65–76. o.

Le baron d'Espagnac (1713–1783), Gouverneur des Invalides et écrivain militaire. (D'Espagnac báró 1713–1783. Az Invalidusok kormányzója és katonairó) in: *Mélanges offerts à Yves Durand.* (Emlékkönyv Yves Durand tiszteletére) Paris, Presses de l'Université de la Sorbonne, 2000. 121–133. o.

Le marquis de Feuquière, stratège au temps de Louis XIV. (Feuquière márk, XIV. Lajos korának hadvezére) in: *Mélanges offerts à Jean Chagniot.* (Emlékkönyv Jean Chagniot tiszteletére) Paris, Economica és CFHM, 2003. 147–160. o.

- L'opinion catholique rhénane devant le séparatisme en 1923.* (A rajnavidéki katolikusok véleménye az 1923-as szeparatizmusról) *Revue d'Histoire Moderne et Contemporaine*, 1974. április-június, 221–251. o.
- Conscrits du Maine-et-Loire sous l'Empire : le poids de la Conscription, 1806–1814.* (A Maine-et-Loire megyei újoncok a császárság alatt: a katonai összeírás súlya, 1806–1814) *Annales de Bretagne et des Pays de l'Ouest*, 1976/3. 467–493. o.
- Anthropologie du conscrit angevin sous l'Empire.* (Az anjou-i sorkatona antropológiája a császárság alatt) *Annales de Bretagne et des Pays de l'Ouest*, 1977/4. 605–627. o.
- Le régiment des Carabiniers de Monsieur à Saumur à la fin de l'Ancien régime.* (A saumur-i Carabiniers de Monsieur ezred az Ancien Régime végén) *Revue Historique des Armées*, 1980/1. 29–60. o.
- Les anciens soldats de 1715 à 1815. Problèmes et méthodes.* (A leszerelt katonák 1715 és 1815 között. Problémák és módszerek) *Revue Historique*, 1981. év 537. sz. 81–102. o.
- Napoléon et les Anciens soldats: le rêve et l'ordre.* (Napóleon és a leszerelt katonák: az álom és a rend) *Revue Historique des Armées*, 1990/4. 73–81. o.
- L'art d'être grand-mère, XVIIe-XIXe siècles.* (A nagymama-lét művészete, XVII–XIX. század) *Annales de Démographie Historique*, 1991. 7–20. o.
- L'armée et la Fête Nationale, 1789–1919.* (A hadsereg és a nemzeti ünnep, 1789–1919) *Histoire, Economie et Société*, 1991/4. 505–527. o.
- Armes, tactiques et batailles, d'Azincourt à Fontenoy.* (Fegyverek, taktikák és csaták, Azincourt-tól Fontenoy-ig) *Enquêtes et Documents* [Nantes-i egyetem], 1992. 18. sz. 27–66. o.
- La Guerre de Vendée. Entre grande guerre et petite guerre.* (A vendée-i háború. A világháború és a gerillaháború között) *Revue des Deux Mondes*, 1993. szeptember, 104–117. o.
- Invalides et vieux soldats au XVIIIe siècle. L'armée civilisatrice.* (Hadirokkantak és leszerelt katonák a XVIII. században. A civilizáló hadsereg) *Revue de la Société du Musée de l'Armée*, 1994. 108. sz. 22–29. o.
- Gribeauval. L'artillerie et la guerre au XVIIIe siècle.* (Gribeauval. A tüzérség és a háború a XVIII. században) *L'Armement*, *Revue de la DGA*, 1996. március. *A haditechnikai forradalmak*, 14–19. o.
- Approche historiographique de la tactique à l'époque moderne* (Az újkori taktika történetírói szemmel) *Revue Historique des Armées*, 1997. június, 2. sz.: „A történész, a hadvezér és az ellenálló”, 23–30. o.
- L'art de la paix à l'époque moderne.* (A béke művészete az újkorban) *Bulletins de la Société Archéologique et Historique de Nantes et de Loire-Atlantique*, 1997. 57–69. o.
- Bugeaud. La guerre, la terre, la politique.* (Bugeaud. A háború, a föld, a politika) *Revue de la Société des Amis du Musée de l'Armée*, 1997/2. 99–104. o.

- Le général Yusuf, 1808–1866. L'aventure au service de la France.* (Yusuf tábornok, 1808–1866. Kaland Franciaország szolgálatában) *Bulletin de la Société Archéologique et Historique de Nantes et de Loire Atlantique*, 1998. 137–149. o.
- La Bataille, de Condé à Saxe. Essai de réflexion sur le concept de la bataille dans la guerre moderne.* (A csata Condétól Szász Móricig. Elméleti tanulmány a csata koncepciójáról a modern hadviselésben) *Revue Internationale d'Histoire militaire*, 2000. 78. sz. 61–74. o.
- Juin 40 : l'effondrement d'un mythe.* ('40 júniusa : egy mítosz összeomlása), AGIR, *Revue Générale de Stratégie*, 2001. 8. sz. 23–34. o.
- L'histoire militaire au Centre de Recherches sur l'Histoire du Monde Atlantique (CRHMA), Université de Nantes.* (A hadtörténet az Atlanti Világ Történelmének Kutatóközpontjában [CRHMA], Nantes-i egyetem). *Historiens & Géographes*, 2001. október–november 376. sz. 293–298. o.
- Le sous-continent indien : zone à risques ou pôle de stabilité ?* (Az indiai szubkontinens: veszélyövezet avagy stabilitási pólus?) *Défense, Cahier des Associations d'Auditeurs de l'IHEDN*, 2004. január–február, a 109. sz. melléklete.
- Huy, ville de Guerre.* (Huy, a háborús város) in: *Château et Guerre, Actes de Rencontres d'Archéologie et d'Histoire en Périgord.* (Kastély és háború. A périgord-i régészeti és történelmi konferencia anyaga) 1998. Ausonius, 2004. 199–214. o.
- Guerre antique, guerre moderne : un dialogue nécessaire. Dialogue militaire entre Anciens et Modernes.* (Ókori hadviselés, modern hadviselés: egy szükséges dialógus. Katonai párbeszéd régiek és modernek között) *Enquêtes et Documents*, Nantes-i egyetem, CRHIA, 2004. év 30. sz. 117–130. o.
- La rupture de l'équilibre européen par la Révolution française.* (Az európai egyensúly megbomlása a francia forradalom által) in: *Napoléon et l'Europe. Actes du Colloque « Regards sur la politique européenne de Napoléon » novembre 2004.* (Napóleon és Európa. A „Pillantás Napóleon európai politikájára” című konferencia előadásai, 2004. november) Párizs, Fayard, 2005. 55–76. o.
- Cinquante ans de culture de défense.* (A védelmi kultúra ötven éve) *Défense, Lettre de l'Association des Auditeurs de l'IHEDN*, 116. 2005. június–július 116. sz. 3–5. o.
- Etats défailants et Reconstruction des Etats. Défi pour la sécurité internationale et européenne.* (Legyengült államok és államrekonstrukció. Kihívás a nemzetközi és európai biztonság számára) *Défense, Lettre de l'Association des Auditeurs de l'IHEDN*, 2005. október–november 118. sz. 4–5. o.

Konferenciaelőadások

- Service armé et citoyenneté, de la levée de trois cent mille hommes à la loi Jourdan.* (Fegyveres szolgálat és állampolgárság, a háromszázezer fős toborzástól a Jourdan-törvényig) in: *Colloque de la société d'Histoire Moderne et Contemporaine, Université de Nantes.* (Az Újkori és Jelenkori Történelmi Társaság konferenciája, Nantes-i Egyetem. Nantes, 1993.) *Bulletin de la Société d'Histoire Moderne et Contemporaine*, 1994/1–2. 2–11. o.

- Charette et la guerre.* (Charette és a háború) in: *Colloque Charette. Association des Amis de Legé. Lege, 1995. Actes du colloque.* (Charette Konferencia. Legé Baráti Köre Lege, 1995. A konferencia előadásai) *Enquêtes et Documents*, n°23, Université de Nantes, 1996. 45–54. o.
- Plaidoyer pour une histoire tactique de la guerre au XVIIIe siècle.* (Védőbeszéd egy XVIII. századi háborús taktika történetéhez) in: *L'Armée en France au XVIIIe siècle. Colloque du C.A.E.R. XVIII, Université d'Aix-en-Provence, 1996.* Actes du Colloque, Aix-en-Provence, Publications de l'Université d'Aix-en-Provence, 1999. 19–27. o.
- Plaidoyer pour une histoire tactique de la guerre au XVIIIe siècle.* in: *L'Armée en France au XVIIIe siècle. Colloque du C.A.E.R. XVIII, Université d'Aix-en-Provence. Actes du Colloque.* (A hadsereg a XVIII. századi Franciaországban. A C.A.E.R. XVIII konferenciája, Aix-en-Provence-i egyetem, Aix-en-Provence, 1996. június. A konferencia előadásai) Aix-en-Provence, Publications de l'Université d'Aix-en-Provence, 1999. 19–27. o.
- Maurice de Saxe. Le rêve au service de la guerre.* (Szász Móric. Az álom a háború szolgálatában) *Pensée Stratégique et humanisme. Colloque International de la FUNDP, Faculté de Droit, Namur. Actes du Colloque.* (Stratégiai gondolkodás és humanizmus. A FUNDP nemzetközi konferenciája, Namur, 1999. május 19–21. Jogi kar. A konferencia előadásai) Namur, FUNDP, 2000. 125–145. o.
- Les Villageois face à la guerre.* (A falusi emberek a háborúval szemben) in: *22èmes Journées Internationales d'Histoire. Les villageois face à la guerre (XIIe-XVIIe siècles).* Ch. Desplat éd. (22. Nemzetközi Történelmi Napok. A falusi emberek a háborúval szemben XII–XVII. század.), Toulouse, Presses Universitaires du Mirail, 2002. 185–208. o.
- Montecuccoli ; un précurseur de la pensée militaire moderne.* (Montecuccoli, a modern katonai gondolkodás előfutára) in: *Szentgotthárd–Vasvár 1664. Háború és béke a XVII. század második felében.* (La Guerre et la Paix au XVIIe siècle. Colloque International, Szentgotthard et Vasvar 25–26 mai 2001.) Szerk. Tóth Ferenc–Zágorhidi Czigány Balázs. Szentgotthárd, 2004. 27–37. o.
- Le Roi, l'armée et la Cour au XVIIe siècle.* (A király, a hadsereg és az Udvar a XVII. században) in: *Les Cours de France et d'Espagne au XVIIe siècle.* (Franciaország és Spanyolország királyi udvarai a XVII. században) Madrid, Casa de Velazquez, 2001. november 26–28.
- Les négociations avec les puissances alliées, 1797–1807.* (Tárgyalások a szövetséges hatalmakkal, 1797–1807) in: *Talleyrand, prince des négociateurs.* Paris 2-4 février 2004, Palais du Luxembourg Colloque International. (Talleyrand, a tárgyalófelek hercege. Luxembourg palota, nemzetközi konferencia, 2004. február 2–4.)
- Introduction et conclusions.* (Bevezető és konklúzió) in: *Armées, guerre et Société dans l'Art et la Littérature au XVIIe siècle.* Nantes, Musée Dobrée, 18–20 mars 2004. Colloque international interdisciplinaire organisé par le CRHIA, le TLC et le CIR 17. (Hadseregek, háború és társadalom a XVII. századi művészetben és irodalomban. Nantes, Dobrée Múzeum, 2004. március 18–20. Nemzetközi interdiszciplináris konferencia a CRHIA, a TLC és a CIR 17 szervezésében)

L'instruction militaire en France aux XVIIe et XVIIIe siècle. (A katonai képzés Franciaországban a XVII. és a XVIII. században) LA FLECHE. (Prytanée National Militaire). La Flèche. Quatre siècles d'éducation sous le regard de l'Etat. (LA FLECHE. [Prytanée Nemzeti Katonai Iskola]. La Flèche. Oktatás négy évszázadon át az állam figyelmétől követve)

Approche historique de la Guerre asymétrique. (Az aszimmetrikus háború történelmi megközelítésben) in: *Brigadex. Séminaire des généraux de Brigade de l'Armée française*, Etat-Major de force 2. Communication, Nantes, 11–13 janvier 2005. (Brigadex. A francia hadsereg dandártábornokainak szemináriuma. A 2. haderő vezérkara. Előadás, Nantes, 2005. január 11–13.)